

СТАЛИНСКОЈ ТУЙОД

ЛЕДЗЭНЫ УСТЬУСАСА ВКП(б) РК да РАЙИСПОЛКОМ

№ 12-13 (382) Февраль 14 лун, 1939 во

Номерлөн до-
пис 8 ур.

„Они, СССР-ын социалистическөй обществолөн политическөй да экономическөй позицияс окончателноја укрепитчөм борын, делосө решайтөны кадряс, кодяс освоитисны производстволыс техника, решайтөны делосө советскөй культурној выняс, кодяс возглавляйтөны ужалыс массајасөн налөн великөй тышын коммунизм полнөй победа вөсна“.

(В. МОЛОТОВ ЈОРТ ДОКЛАД ТЕЖИСЈАСЫГ).

ВКП(б) XVIII сјезд кежлө

ВКП(б) уставын вежсөмјас

ВКП(б) XVIII сјезд вылын А. Жданов јорт докладлөн тежисјас, кодјасөс кызвыннас ошкөма ВКП(б) ЦК Политбјуроөн

Сјезд сорнитанторјаслөн комөд пункт

1. СССР-ын социализмдөн победа обеспечитис социалистическөй экономикалыс господство. СССР-са экономика јукднын вужвыјднја вежсөмјас серти вежсөс СССР-са населенјелөн классбөј составыс. Социалистическөй строителство војас чөжөн вөли бырбөдма став експлоататорскөй элементјас—капиталистјас, купечјас, кулакјас, спекулантјас. СССР-са ужалыс јөз—рабочјјас, крестана, интеллигенција—зев јона вежсөсны социалистическөй строителство војас чөжөн.

Вужвыјдныс вежсөс рабочј класс, кодј пөрис зик выл классө, кодөс мездөма експлоатацияс, кодј бырбөдөс овмөслыс капиталистическөй система да производство средствојас вылө установитис социалистическөй собственност.

Вужвыјдныс вежсөс крестанство, кодј пөрис зик выл крестанство, кодөс мездөма быдсама експлоатацияс да аслас унжык лыднас ем колхозној крестанствоын, кодј асыс ужсө да асыс достоянијесө подулалд оз частној овмөс, јединоличној труд да бөрөколөм техника вылын, а коллективној собственност вылын, коллективној уж да современној техника вылын.

Вежсө интеллигенција, кодј аслас массаын лоис зик выл интеллигенциябн, рабочј класскөд да крестанствокөд аслас став вужјаснас јитчөмдн. Советскөй интеллигенција—сјө төрытја рабочјјас да крестана да рабочјјаслөн да крестаналөн пијан, кодјас выдвинитчөмаөс командној постјас вылө. Советскөй интеллигенција служитө оз капитализмлы, кызј важ интеллигенција, а социализмлы да социалистическөй обществолөн ем равноправној шлен.

Ташчөм ногдн СССР-са ужалыс јөз костын классовөј гранјасыс вужјоны, усөны да вужјоны экономическөј да политическөј противоречјјасыс рабочјјас, крестана да интеллигенција костын. Лоис советскөй общество морально-политическөй өтувалунодн подув. Советскөй народлөн тајө морально-политическөй өтувалуныс асыс јарјугыд подт-

вержфенјје получиге СССР-са Верховној Советө да сојузној республикајасса Верховној Советјасө бөрјөсөмјас вылын коммунистјасыс да беспартијнојјасыс блок лөсөдөмын да тајө блокдн тырпөбедаын. Партија гөгөр быдмисны непартијној болшевикјаслөн, передовөј рабочөјјаслөн, крестаналөн да интеллигентјаслөн, партија делө вөсна активној да сознательној борецјаслөн, массајасын сылыс ливјасө нуөдысјаслөн уналыда кадрјас.

Тајө выл обстановкын кыптис коланлун партијаө выл шленјасөс примитөмлыс уставдн учритөм условјјасөс вежсөмдөн. Партијаө примиталаналөн социалној положенјје зависимостын 4 разөј категорија куза партијалөн устав серти партијаө примитан өнј действујтыс пөрадок јавө оз лөсөв СССР-ын социализм победа резултатын советскөй обществолөн вежсөм классовөј структуралы. Партијаө примитигөн разној категоријас да разној кандидатскөј стаж лөсөдөмын нужна усө (отпадает). Такөд јитөдын партијаө став примитанаслы должен лөны лөсөдөма пријомлөн јединөј условјјас да өткоф кандидатскөј стаж, рабочј класс динө, крестанство динө лөбө интеллигенција динө најө принадлежность вылө визөдтөг.

2. Колө содтыны уставној положенјје партија шленјас јылыс да најө обязанностјас јылыс партијас шленјаслөн правајас јылыс положенјјекөд, кодј аснас ачыс гөгөрвоана, но абу пасјөма уставын. Партијалөн уставө ташчөм содтөм вочавитө партијас шленјас активност быдмөмлы да кутө зев ыжыд төдчанлун партија делө вөсна налыс кывкутөмсө кыпөдөм вылө, партијас шленјасөс бюрократизм петкөдчөмыс визөдм вылө. Партија уставлөн 57-өд параграф висталө, мыј: „Торја организацијасын лөбө зөннас партијаын партијној политикалыс вопросјас свободноја да деловоја обсуждајтөм ем партијас быд шленлөн неотъемлемөј право, кодј петө најө внутри-партијној демократияс“.

Уставын тајө право кын-

зыс колө лоны висталөма партијас шленјасыс ташчөм правојас:

- а) партијас шленјаслөн право критикүтны партијној собранијјас вылын партијалыс луббөј работникөс;
- б) партијас шленлөн право бөрјысны да лоны бөрјөмадн партијној органјасө;
- в) партијас шленлөн право требүтны личној участјје став случајјасын, кор примитө шүдм сјө действительност лөбө повефенјје јылыс;
- г) партијас шленлөн право шыасны луббөј вопросдн да заявленјјесөн луббөј партијној инстанцијаө ВКП(б) ЦК-өз.

3. ВКП(б) уставдн учритөма ВКП(б) ЦК периодическөй шүдмјасдн партијаын нуөдчан чисткајас. Опыт петкөдлис, мыј возө вылө колө өткажитчыны партијаныс массовөј чисткајасыс ташчөм мотивјас куза:

- а) массовөј чисткајаслөн метод, кодөс пыртөма НЕП заводитчигөн, капиталистическөй элементјас оживленјје кадколастө, медым визны партијаөс сјө радјасөсө щөм јөзөс лөзөмыс, кодјас разлагајтчывлисны НЕП-көд јитөдын, воштис подувөс өнја обстановка вылө, кор капиталистическөй элементјасөс бырбөдөма. Та кынј, практика вылын, кызј петкөдлис опыт массовөј чисткајаслөн метод исклучајтө партијас шленјас динө зик правльноја индивидуальноја матыстчөмлыс позанлун, партијас шленјас динө „өти мерка куза“ огулној стандартној матыстчөмдн сјөсөс вежсөмдн. Такөд јитөдын массовөј чисткајас дырји вөлины партијасыс подулавтө уналыда вөтлөмјаслөн местајас, а враждөбнөј элементјас, партијаө сујсөмөн, исползујтисны чисткајасөсө честној работникјасөсө травитөм да нөјтөм вылө;
- б) массовөј чисткајаслөн метод оз сет позанлун тырвыјө портны олөмд партијној установка партијас шленјас динө, работникјас динө внимательноја относитчөм јылыс да практика вылас унаыс вадөдө партијас шленјасыс правојасөсө ушшемляјтөмдө;
- в) враждөбнөј элементјас куза, кодјас вөли сујсөмөмны партијаө, асыныс

вражескөј чужөмсө двурушничество да партијаөсө порјөдлан средствебн маскүрујтөмдн, массовөј чисткајаслөн метод лоис еща действительнојдн да целө вөтөмдн.

г) массовөј чисткајаслөн метод лоис аслас јөслуннас вескөдөмадн, медеасө, партијалөн сјө шусана пассивној шленјаслы паныд да вадөдывлис партијалыс честној да добросовестној сылыс шленјасөс вөтлалөмө бытө-кө најө пассивност мотив куза.

Такөд јитөдын партијалыс массовөј периодическөј чисткајас колө отменитны, установитөмдн, мыј партија вермас обычној пөрадокын весавны асыс радјасөсө јөзөс, кодјас нарушајтөны партијалыс программа, устав, дисциплина.

4 ЦК-лөн 1937 вога февральско-мартовскөј пленум вылын да ЦК-лөн 1938 вога январскөј пленум вылын партија осудитис партијас шленјас судба јылыс, партијасыс партијас шленјасөс вөтлөм јылыс да партијаын вөтлөм шленјасөс востановитөм јылыс вопрос динө формальноја да бездушно-бюрократическөй отношенјјелыс практикасө. Тајө практикасө, кызј төдса, вөли паскыда исползујтөма партијаө сујсөм карјеристскөй элементјасдн, кодјас зилисны отличитчыны да выдвинитчыны партијасыс вөтлөмјас вылын, сјө-жө кызј партија пышкын маскүрујтчөм врајасөн, кодјас репрессияјасыс мерајас паскыда нуөдөм пыр зилисны нөјтны партијас честној шленјасөс да көзны партијној радјасын личној подозрительност.

ЦК-лөн 1938 вога январскөј пленум примитис уна мерајас, кодјас обеспечивајтөны партијасыс огулноја вөтлалөмлыс практика бырбөдөм, партијасыс вөтлөм јылыс лөбө партијаын вөтлөм шленјасөс востановитөм јылыс вопрос решитөгөн делө вылын дифференцированној матыстчөм лөсөдөм.

Такөд јитөдын устав колө содтыны уна положенјјесөс, кодјас долженөс:

- а) обеспечитны внимательној матыстчөм да партијас шленлы предјавитөм мыж-

јасыс обоснованностсө бура вөдлалөм;

б) визны партијас шленјасыс правојас быдсама произволыс;

г) бырөдны (изъяты) практикаыс партијасыс вөтлөм применитөм,—кодј ем партијној наказанијелөн высшөј мера, партијас шленјас динө, кодјас вөчисны мало-важној проступокјас.

5. Колө отменитны партијаө пырыс кандидатјас динө уставној требованијје, код серти најөс примитан условјјесөн сувтөдчө, партијалыс программа да устав признајтөм да уставној кандидатскөј стаж прөјөитөм кынј, сјө-жө,—программа усвоитөм.

Сталин јорт ЦК-лөн 1937 вога февральско-мартовскөј пленум вылын докладын индылис:

„Медым усвоитны мијан партијалыс программасө, колө лоны збыл вылө маркөстөн, проверенној да теоретически подготовленној маркөстөн. Ме оттод, уна-ө сурасны мијан партијас шленјас, кодјас усвоитисны-нын мијанлыс программа, лоины збыл вылө маркөстјасдн, теоретически подготовленној-јасдн да проверенној-јасдн. Мунны-кө возө тајө туј кузаыс, то мијанлыс ескө ковмыс колны партијаын сөмын интеллигент-јасөс да вообщө учонөј јөзөс. Кодлы колө ташчөм партијаөд? Мијан ем прөверитөм да став испытанијјасөсө выдөержитөм ленинскөј формула партијаын шленство јылыс. Тајө формула сертыс партијасө шлендн лыдфысө сјө, кодј признајтө партијалыс программасө, мынтө шленскөј вносјас да ужалө сјө өти организацијаын. Обратитөј вынанијје: Ленинскөј формулаын шусө оз программа усвоитөм јылыс, а программа признајтөм јылыс. Тајө зик торјалана кык тор. Нинөм і доказывајтны, мыј прав тані Ленин, а абу мијан партијној јортјас, кодјас весшөрө болгөны программа усвоитөм јылыс. Тајө і гөгөрвоана. Партија-кө ескө петис сы-

(Возө визөд 2-д листб.)

ВКП(б) уставын вежсөмјас

ВКП(б) XVIII-öd сјезд вылын А. ЖдАНОВ јорт докладлөн тезисјас, кодјасөс ВКП(б) ЦК Політбјуроөн Сјезд сорңитанторлөн којмөд пункт

ыс, мыј партијаса шленјасөн вермасны лоны сөмын сещөм јортјас, кодјас усвоітисны-нын программа да лоісны теоретическі подготвленнөј марксистјасөн, то сіјө ез лөсөдав ескө партијаын сурсјасөн партијнөј кружокјас, сојасөн партијнөј школајас, көні партијаса шленјасөс велөдөны маркөзмө да отсалөны налы усвоігны мјанлыс программа. Ҷик гбгөрвоана, мыј партија-кө котырталө тащөм школајас да кружокјас партијаса шленјас пөвсын, то тајө сы вөсна, мыј сіјө төдө, мыј партијаса шленјас езна нөшта уфитны усвоітны партијнөј программа, езна нөшта уфитны лоны теоретическі подготвленнөј марксистјасөн“.

Тајө мөтијас серті колө отменітны индөм уставнөј требованіе.

6. Партијалөн вылмојас, кодјас лоісны странаса політическөј олөмнө повороткөд, ССР Сојузлыс выл Конституція примітөмкөд јитөдын, требујтисны партијалыс партија уставөн предписывајтан внутріпартијнөј демократизмыс панајас олөмө кывшутөг да тырвыјө пөртөм подув вылын партијнөј уж практиканыс соответствующөј перестройка. Та могыс партија бырөдіс демократическөј централизмлыс подувјас нарушитөм, коді вөвлі партијнөј уж практикаын да восстановітис, партија уставкөд лөсалөмын, партијнөј организацијајас руковөдашщөј органјаслыс выборност.

Партија нүдөс сіз-жө уна содтөд мера, кодјас обеспечивајтөны последователнөј демократическөј практика нүдөдөм, а іменнө: кооптацијалыс практика отменітөм, партијнөј органјасөс бөрјігөн списөкөн гөлөсүјгөм дүгөдөм, торја кандидатурас куза гөлөсүјтөмө вужөм, партијаса шленјас сајын кандидатјасөс отвоітөмлыс да бөрјајасөс критікујтөмлыс ограничитөм право обеспечитөм, партијнөј органјасөс бөрјігөн кандидатјасөс тупкөсөн (гүсөн) гөлөсүјтөм лөсөдөм, карса партијнөј активјас, а гырыс карјасын—сіз-жө і районнөј активјас периодическөја чукөртлөмлыс обязательност лөсөдөм.

Устав должен отразітны партијалыс тајө выл меропріјатіејасөс, кодјасөс прөверітөма практикаөн, кодјас обеспечітисны критікалыс да самокритікалыс воэө развівајтчөм, партијнөј масса воэын партијнөј органјас кывкутөмлыс кыптөм, партијнөј масса активностлыс содөм, да кодјас буреш сіјөн способствуютисны політическөј вескөдлөмлыс

выл мојас успешнөја разрешітөм вылө партија вооружітчөмлы.

7. Партија устав серті партијнөј решеніејас да постановленіејас олөмө пөртөм куза практикескөј уж вылө (да советско хоэајственнөј органјасөн да улысса партијнөј организацијајасөн најөс олөмө пөртөм прөверітөм вылө) обкомјасын, крајкомјасын, нацкомпартијајасса ЦК-јасын да ВКП(б) ЦК-ын долженөс сушшествуютны целостнөј производственно - отраслевөј отөделјас, код д ы р ј і „быд производственно - отраслевөј отөделын сосредоточивајтчө даннөј отрасль куза став ужөс зөнынас: организационно-партијнөј уж, кадрјас распределітөм да подготвітөм, агитмассовөј уж, производственнөј пропаганда, соответствующөј советско-хоэајственнөј органјасөн да партијнөј организацијајасөн партијнөј шумјас олөмө пөртөм бөреа наблудајтөм“.

Но практика петкөдліс, мыј партијнөј аппарат тащөма котыртөм вөлөма тырмытөмөн.

Колөм кадколастын і өніја кадын партијалөн централнөј организационнөј мөгөн вөлі і колө јөзөс правльнөја бөрјан да ісполненіе прөверітан мог. Тајө вопрослы сетліс ісключительнөј төдчанлун Ленин, партија II сјезд вылын индөмөм:

„Мі воім сетчө, мыј положеніелөдн главнөјыс—јөзын, јөзөс бөрјөмын... Б ө р ј ө ј колана јөзөс да прөверајтөј практикескөј ісполненіе,—і тајөс народ донјалас“.

Партија XVII сјезд вылын аслас докладын Сталин јорт став выныс јөзөс правльнөја бөрјөмлыс да ісполненіе прөверкалыс төдчанлун, висталөмөн:

„Победа некөр оз вольвы ачыс,—сіјөс век шөдөдөны. Партија генералнөј тувіз вөсна бур резолюцијајас да декларацијајас—сіјө сөмын-на уж завоітөмыс, сы вөсна, мыј најө сөмын-на петкөдлөны побөдөтны көс-јөмсө, но оз ассө побөдасө. Сы бөрын, кор сетөма вескыд тувіз, сы бөрын, кор сетөма вопрослыс вескыд решеніе, ужлөн успехыс лөд организационнөј уж сајын, партијалыс тувізчө олөмө пөртөм вөсна тыш котыртөм сајын, јөзөс лучкө бөрјөм сајын, вескөдлыс органјаслыс шумјасөс олөмө пөртөм вөдлөм сајын. Татөг партијалөн вескыд тувізчыс да вескыд шумјасыс вермасны терпөтны серзөнөј ушшерб. Сыыс-на унжык: сы бөрын, кор сетөма

вескыд політическөј вөз, организационнөј уж решөјтө ставсө, сы лыдын шөді ассыс політическөј вөзыслыс судбасө,—сіјөс олөмө пөртөмсө, лөбө сылыс провалсө“.

Опыт петкөдліс, мыј јөзөс бөрјөм да ісполненіе прөверка куза мјан организационнөј ужлыс слаблунјас өнө-на абу венөма. Кадрјас бөрјөмлыс делө производственно - отраслевөј отөделјас кыстын торјөдлөм вајөдіс организационнөј ужлыс размах чөнтөмө, сөктөдіс өті отрасль мөдө работнікјасөс колана вужөдөм, јөзөс выдвігајтөм, најөс сіјө участөкјас вылын целесообразнөја ісползујтөм, кодјас тајө кадын петкөдлөны партијалы торја важност. Партијнөј аппаратлөн разнөј производственно - отраслевөј отөделјас куза кадрјаслыс делө распылајтөм лоі кадрјас бөрјөмлыс да јуклөмлыс мог успешнөја разрешітөм вескы да падмөгөн. Тајө могыс требујтө кадрјас куза став ужлыс јөдінөј центрсаң направленіе тајө ужсө јөдінөј аппаратын концентрірујтөмөн, көні должен лөны сосредоточітөма опыт кадрјас бөрјөм куза, кадрјас ізучітөмлыс делө, најөс сувтөдөм куза опыт.

ВКП(б) ЦК, тащөм положеніесө арталөмөн, примітис уна мера, кадрјас бөрјөмлыс делө руковөдашщөј парторганјас отөделын (ЦК ОРПО) сосредоточітөмөн. Но кадрјас подготвітан да бөрјан делөлыс первостепеннөј важностсө да тајө ужыслыс ыжыд објөмсө выманіе улө бөстөмөн колө ескө реорганизујтвы ОРПО өс, уж став отрасльаслыс кадрјас куза уж кадрјаслөн самостөјателнөј Управленіеө торјөдөмөн, а партијно-организационнөј руковөдствөлыс вопросјас—спеціалнөј организационно - інструкторскөј отөделө торјөдөмөн.

8. Тырмытөмөн лоіс сіз-жө партијнөј діректівајас олөмө пөртөм прөверітөм разнөј производственно - отраслевөј отөделјас кыстын торјөдлөмлөн практика. Тајө ужсө сіз-жө колө концентрірујтны өті местаын, КПК ужлыс характерсө та серті вежөмөн КПК-лөн централнөј мөгөн должен лөны ВКП(б) ЦК-лыс шумјас олөмө пөртөм бөреа контрол јонмөдан мог да местнөј организацијајаслыс уж систематическөја прөвөрајтөм јонмөдан мог. Колө установітны, мыј КПК ужалө ВКП(б) ЦК бердын. Такөд јитөдын вөшјө неопосредственнө партија сјезд вылын КПК бөрјөмлөн коланлун. Партијнөј Контрол-лөн Коміссіја должен бөр-

јысыны ВКП(б) Централнөј Комітет Пленумөн да ужавны ВКП(б) ЦК вескөдлөм улын да діректівајас куза.

9. Партијнөј кадрјаслыс теоретическөј да політическөј бөрөколөм бырөдан мог, партијаса шленјасөс марксистско-ленинскөј теоріаөн вооружітан да большевизмөн овладејтан мог требујтө партијнөј пропагандалыс да агитацијалыс делө колана уровень вылө кыпөдөм, „ВКП(б) історіјалыс Краткөј курс“ лөдөмкөд јитөдын партијнөј пропагандө сувтөдөм јылыс ЦК шумөм серті.

ВКП(б) ЦК-лөн должен лөны пропагандалөн да агитацијалөн пропаганда да агитација Управленіеө коф мошнөј аппарат, коді сосредоточітө став ужсө печатнөј да устнөј пропагандалыс да агитацијалыс.

10. ВКП(б) ЦК-лыс производственно-отраслевөј отөделјас должен лөны бырөдөма сөлскохоэајственнөј отөделыс кыңзі, вөзү овмөс јукөныс советскөј да партијнөј организацијајас уж бөреа контрол да наблөдөніе мөглөн торја важност вөсна, да школајас отөделыс кыңзі, коді должен контролірујтны став республикајасын народнөј образованіелыс делө сувтөдөм.

Обкомјасын, крајкомјасын да нацкомпартијајасса ЦК-јасын должен лөны лөсөдөма отөделјас: кадрјаслыс, пропагандалыс да агитацијалыс, организационно-інструкторскөј да сөлскохоэајственнөј да бырөдөма став мукөдө производственно-отраслевөј отөделјасөс. Рајкомјасын да горкомјасын колө імеітны отөделјас: кадрјаслыс, пропагандалыс да агитацијалыс да организационно-інструкторскөј.

Пропаганда да агитација отөделјасөн да кадрјас отөделјасөн вескөдлөм обкомјасын, крајкомјасын да нацкомпартијајасса ЦК-јасын должен лөны пунктөма торја секретарјас вылө.

11. Соціалістическөј өвмөс өдјө кыптан условіејасын, работчөјаслөн, крөстөнајаслөн да інтеллігенціјалөн політическөја да культурнөја өдјө быдман условіејасын јона кыптис партијнөј да государственнөј олөмлөн темп. Сы могыс, медөм нүдөны государственнөј да партијнөј делөјасөн вескөдлөм, өдјө реаірујтны запросјас вылө, кодјас выдвігајтөны олөмөн да аскадын разрешөјтны кыптөм вопросјас, колө содтыны партија централнөј организацијајаслыс сушшествөјтыс схема—партијалыс сјезд, ВКП(б) ЦК—вылө органөн,—всөсојузнөј партијнөј конференціјаөн.

Тајө медса ын колана, мы партија сјездјас к о с т ы ы жыд кадколаст ограничөвајтө руковөдашщөј уж вылө, торјөн-нын ВКП(б) ЦК ын партијаса работнікјаслыс быдмөм кадрјас выдвігајтөмлыс позанлун, а конференціја верміс ескө сетны партијалыс сещөм позанлунсө. Такөд јитөдын кыптис коланлун содтыны партија централнөј организацијајаслыс схема—партијалыс сјезд ВКП(б) ЦК—партијалөн ставсојузса конференціјаөн, коді чукөртчө воінөтыс не ещөжыкыс местнөј организацијајасса представітелјасыс, сещөм нөгөн, медөм партија ставсојузса конференціјалыс главнөј мөгнас лыдфыны партија політикалөн кыптөм вопројас обсуждајтөм.

Партија ставсојузса конференціјалыс колө сетны ЦК-са шленјаслыс јукөдн вежөмлыс право, мөднөгөн-кө ЦК составыс ЦК-са торја шленјасөс петкөдан право, кодјас оз обеспечивајтны наөн ассыныс, кыңзі ЦК-са шленјаслыс обязательностјас олөмө пөртөм, да најөс мукөдөн вежөмлыс право, но партија сјездөн бөрјөм ЦК составыс, дөрыс не ыжыджык лыдын. Конференціја содтө ЦК шленјаслыс состав партија сјездөн бөрјөм кандидатјаслыс да на пыдөді бөрјө ЦК-са шленјасө вылө кандидатјаслыс соответствующөј лыд.

Конференціјалөн шумјас, ЦК-са шленјасөс вежөм јылыс да ЦК-са шленјасө вылө кандидатјасөс бөрјөм јылыс шумөм кыңзі, коді оз нуждајтчы ВКП(б) ЦК вынөсөдөмын, подөлежітөны ВКП(б) ЦК вынөсөдөмлы. Конференціјалөн шумјас, кодјасөс вынөсөдөма ВКП(б) ЦК-өн, лөдны објазателнөјөн став партијнөј организацијајаслы. Конференціјасө делегатјас бөр-јысөдны обкомјасса, крајкомјасса да нацкомпартијајас ЦК-јасса пленумјас вылын. ЦК-са шленјас, најөкө абу делегатјас местнөј организацијајасса уполномөчітөм куза, участвөјтөны конференціја ужјасын совөшщателнөј гөлөс правоөн.

12. Колөм кадколастөн партијно-політическөј да партијно-организационнөј уж кыпөдөм подув вылын јонмөсны первичнөј парторганизацијајас, бурміс налөн массајаскөд јитөд, кыптис коммунистјаслөн авангарднөј роль, кыптис партијнөј олөмлөн уровень. Партијнөј организацијајас матөжык лөктисны хоэајственнөј да культурнөј строітелство практикескөј вопросјас дінө.

(Воэө вөзөд 3-д лөстө.)

Опыт партијнөј о пешнөсі чітөм партијнөј жис советскөј політическөј ственнөј ја тырт ственнө бурмөдөніка одовөј д вөсна т двөженөј тнө хо лө вылө төмкөд. Імөдө партијнөј о ны өвм мојасөс нічітөм партијнө бөстисн мөсөн лө лө хоэөст подмен чивајтөдө вескөвлө Оніја ланлун рефөліт лөс өті торјөн-тіпа пе ганізаціјнөј водствө завод, нарком

Па 1. С јасыс примітис катөго кандідө шленја төрадс ваналы Партија јазанөс јасас і партијнө тыс, кө өтлавы се не јыјас вы өн өдјө пр тріміт партијнө лүөмө рајком зынсө 2. иленјастө ја вјаса ылыс тыртн а) право хобра за лу б) Г право бөрјөдө асө; в) І

ВКП(б) уставын вежсөмјас

ВКП(б) XVIII-өд сјезд вылын А. Жданов јорт докладлөн теҥисјас, кодјасөс кызвыннас ошкөма ВКП(б) ЦК Политбјуроон Сјезд сорнитанторлөн којмөд пункт

Опыт петкөдлөс, мы партијној организаціјаслөн успешнө јужыс вөлі обеспечитөма сени, көні первичној партијној организаціја кујис сочетатны партијно-политическөј ужсө производственнөј планјас успешнөја тыртөм вөсна, государственнөј аппаратлыс уж бурмөдөм вөсна, выл техника освоитөм вөсна, трудовөј дисциплина јонмөдөм вөсна тышкөд, стахановскөј дөвиженіе паскөдөмкөд, партијно хозяйственнөј уж вылө выл кадрјасөс выдвигатөмкөд.

И мөдарө, сени, көні партијној организаціјас вешјисны овмөсыс бөкө, асыныс могјасөд агитацијабн ограничитөмдн, либө сени, көні партијној организаціјас бөстисны ас выланыс овмөсөн вескөдлөм куза налы лөсавтөм функцијас, хоҗајственнөј органјасөс подменајтөмдн да обезличивајтөмдн, сени јужыс быт вескавлөс тупикө.

Онија кадын кыптис колманлу јонжыка стөча оперделитны могјас унапөд лөсө типа первичној партијној организаціјаслыс да торјөн-кө сешдөм унапөдлөс типа первичној партијној организаціјаслыс кыч партијној организаціја производствө вылын (фабрика, завод, совхоз, колхоз) да наркоматса партијној организаціја.

Производственнөј типа (фабрично-заводскөј), совхозса, колхозса) партијној организаціјалы должен лөны сетөма право контролірујтны предпрјатіе, совхоз либө колхоз фелөјас состојаніе бөрса. Тајө должен вайөдны производствө вылын первичној партијној организаціјаслыс ролсө да кывкүтөмсө кыпөдөмө. Мы јнмө наркоматјасса партијној организаціјас динө, то најө, специфическөј условијејас вөсна, контролірујтан функцијас имөйттөг долженөс јонмөдны асыныс ролсө государственнөј аппаратлыс уж бурмөдан фелдын. Наркоматскөј партијној организаціјас објазанөс сигналізујтны сјө либө мөд наркомат јужын недочотјас јылыс, пасјавны торја работникјаслыс тырмытөмторјас да јубртавны на јылыс ЦК ө да наркоматса руковөдөтелјаслыс.

Партијаса став шленјас, кодјас ужалөны сјө либө мөд наркоматын, долженөс өтүвтчыны общенаркоматскөј партијној организаціјаө. Наркоматса первичној парт-организаціјаны секретар дө јен вынсөдчыны ВКП(б) ЦК-өн.

ВКП(б)-лөн XVIII сјезд шудө пыртны ВКП(б) уставө ташдөм основнөј вежөмјас да содтөдјас:

Партијаса шленјас да налөн правојас да објазанностјас јылыс

1. Отменитны кандидатјасыс партијаса шленјасө примитигөн сушествуетыс категоријас да лөсөдны кандидатјасыс партијаса шленјасө примитан қик өтө пөрадок работчөјјаслы, кресаналы да интеллигенцијалы. Партијаө став пырысјас објазанөс вайны рекомендаціјас партијаса куим вога партијној стажа куим шленялыс, кодјас төдөны најөс өтлаын ужалөм куза өтө вога не ешажык. Мукөд партијасыс петысјаслы колны өні действуетыс уставнөј правилөјас. Партија ө примитөм јылыс первичној партијној организаціјалөн шудөмыс пырө вынө сјөсө рајкомдн либө горкомдн вынсөдөм бөрын.

2. Содтыны партијаса шленјас да налөн објазанностјас јылыс раздел партијаса шленјаслөн правојаслыс пунктөн, кытчө тыртны:

а) Партијаса шленјаслыс право критікујтны партијној абраніејас вылын партијаса лубөј работникөс;

б) Партијаса шленјаслыс право бөрјысны да лөны бөрјөмадн партијној орган-всө;

в) Партијаса шленјаслыс

право требуетны личнө участвуетны став случајјасын, кор вөчөс шудөм налөн деятельность либө поведөніе јылыс;

г) Партијаса шленјаслыс право шыасны лубөј вөпросдн да шыөдчөмдн лубөј партијној инстанціјаө ВКП(б) ЦК-өң.

3. Отменитны партијалыс периодическөј массовөј чисткајас, лөсөдөмдн, мы партија вермө обычнөј пөрадокын весавны асыс радјасөд јөзыс, кодјас нарушайтөны партијалыс программа, партијалыс устав, партијалыс дисциплина.

4. Лөсөдны, мы партијасыс ісклучитөм либө ісклучитөмјасөс партијаса шленјас правојасын восстанөитөм јылыс вөпросјас решайтгөн должен лөны обеспечитөма медыжыд осторожносг да төварішшескөј төждлун да партијаса шленялы сетөм обвинөніејаслыс подувсө тщательнөја відла-лөм, і мыј поснө проступокјасыс (собраніе вылө во-лытөм, срокин шленскөј взносјас мынтытөм) дол-женөс примөнајтөны партијној воспитаніелөн да воз-действіелөн уставөн індөм мерајас, а не партијасыс іс-

клучитөм, кодө ем партијној наказаніелөн высшөј мера.

5. Партијасыс ісклучитөм јылыс, а сјө-жө ісклучитөм-јасөс партијаса шленялыс правојасын восстанөитөм јылыс первичној партијној организаціјалөн шудөмыс пырө вынө сөмын сјөсө случајын, сјө-кө вынсөдчө партија обкомдн (крајкомдн).

6. Партијасыс ісклучитөм-јаслөн апеллаціјајас дол-женөс відлавыны соответ-ствујушщөј партијној орган-

Партијаса шленјасө кандидатјас јылыс

8. Вайөдны партијаса шленө кандидатјас јылыс раздел партијаса шленялыс јылыс разделкөд лөсөлөм вын (примитөм куза категоријас отменитөм).

9. Лөсөдны работчөјјаслы,

Партијалөн организационнөј стројөніе јылыс

11. Пыртны уставө ташдөм содтөд положөніејас, кодјас петөны партијаны последователнөј демократическөј практика нүдөдөм да демократическөј центра-лизмыс подувјас помөз олөмө пөртан могјасыс:

а) дугөдны партијној органјас бөрјгөн списокөн гөлдөсујтөм. Гөлдөсујтөм нүдөдны торја кандидатурајас куза, партијаса став шленялыс сајын кандидатјасөс өт-водитөмлыс да бөрјасөсө критікујтөмлыс ограничитөм право та дырјө обеспечивајтөмдн;

б) лөсөдны партијној органјас бөрјгөн кандидатјасөс тупкөсөн (гусөн) гөлдөсујтөм.

12. Партија олөмын партијној активлыс торја политическөј төдчанлуисө арталөмдн, содтыны устав карса организаціјајасса актив-јас јылыс ташдөм пунктөн:

Лыдфыны коланаөн, медымы қик став республиканскөј, крајөвөј да областнөј центрјасын, а сјө-жө став, јонжыка төдчана промышленнөј центрјасын быт чукөртөвсылисны карса партијној организаціјајасса активјас партијалыс да правителстволыс важнөшөј шудөмјас обсуждајтөм вылө, медымы активјас чукөртөвсылисны ез парад да сјө шудөмјасөд формально-торжественнөја ошкөм вылө, а најөс збылыс обсуждајтөм вылө, медымы ыжыд центрјасын чукөртөвсылисны не сөмын карса, но і рајоннөј партијној активјас.

13. Бырөдны ВКП(б) ЦК-ын производственно-отрас-

јаслөн, кык вежон срокыс не сорөнжык.

7. Отменитны кандидатјас динө уставнөј требованіе, код сертө јортјас, кодјас прөфитисны кандидатскөј стаж, признајтөны партијалыс программа да подчынајтчөны сјөсө уставлы да дисциплиналы, век-жө оз вермыны лыдфысыны партијаса шленялыс, кытчөз најө оз усвоитны партијалыс программа, мөднөгөн-кө кытчөз најө оз лөны марксистскөј образованөј партијеціясөн.

I

креданалы да интеллигенцијалы общөј кандидатскөј стаж өтө вога срокөн.

10. Мукөд партијасыс петысјаслы колны өні действуетыс уставнөј правилө-јас.

III

левөј өтделјас, Сельскохо-зяйственнөј өтделыс да Школајас өтделыс кычтө.

ВКП(б) ЦК-ын имөгны ташдөм управленіејас да өтделјас:

- а) Кадрјас управленіе;
- б) Пропаганда да агитација управленіе;
- в) Организационно-инструкторскөј өтдел;
- г) Сельскохөзјаственнөј өтдел;
- д) Школајас өтдел.

Обкомјасын, крајкомјасын да нацкомпартијајасса ЦК-јасын лөсөдөдны:

- а) Кадрјас өтдел;
- б) Пропаганда да агитација өтдел;
- в) Организационно-инструкторскөј өтдел;
- г) Сельскохөзјаственнөј өтдел.

Горкомјасын да рајкомјасын лөсөдөдны:

- а) Кадрјас өтдел;
- б) Пропаганда да агитација өтдел.
- в) Организационно-инструкторскөј өтдел.

14. Сушествуетыс уставнөј пөрадок вежөмдн лөсөдны, мыј Партијној Контроллөн Комиссіја бөрјысөд ЦК Пленумдн да ужалө ВКП(б) ЦК вескөдлөм улын.

Партијној Контроллөн Комиссіја:

а) Контролірујтө советско-хөзјаственнөј органјаслөн да партијној организаціјајаслөн ВКП(б) ЦК-лыс директивајас олөмө пөртөм;

б) Прөверајтө ужсө местнөј партијној организаціја-јаслыс;

в) Кыскө кывкүтөмө ВКП(б)-лыс программа да устав да партијној дисциплина нарушитөмын мыжајасөс.

15. Пропаганда да агитација өтделјаслөн да обком-јасын, крајкомјасын да нацкомпартијајасса ЦК-јасын кадрјас өтделјаслөн вескөд-лөм должен лөны пунктөма особөј секретарјас вылө.

IV

Партијалөн централнөј организаціјајас јылыс

16. Содтыны ВКП(б)-лыс устав Ставсојузса партијној конференціја куза тащдөм положөніејаслөн:

а) Ставсојузса конференција чукөртөсө местнөј организаціјајасса представителјасыс партија политикалыс кыптөм вөпросјас обсуждајтөм вылө;

б) Ставсојузса конференција чукөртөсө воын өтчыдыс не шөчжыка;

в) Ставсојузса конференцијалөн делегатјас бөрјысөдны обкомјасса, крајком-јасса, нацкомпартијајас ЦК-јасса пленумјас вылын;

г) Ставсојузса конференција вылө бөрјысөмјаслөн пөрадок да представителстволөн нормајас лөсөдөдны ВКП(б) ЦК-өн;

д) Ставсојузса конференцијалы сетсө право вежлавыны ЦК-са шленялыс јукөн, мөднөгөн-кө право вештавыны ЦК составыс ЦК-са торја шленялыс, кодјас оз обеспечивајтны наөн асыныс, кычө ЦК-са шленялыс, објазанностјас олөмө пөртөдн, да вежлавыны најөс мукөдјаслөн, но партија сјездөдн бөрјөм ЦК составыс јукөныс неунжык лыдын. Ставсојузса конференција содталө ЦК-са шленялыс состав кандидатјаслыс, кодјасөс бөрјөма партија сјездөн да на пыдөі бөрјө ЦК шленялыс вылө кандидатјаслыс соответствуюшщөј лыд;

е) Ставсојузса конференцијалөн шудөмјасыс, ЦК-са шленялысөс вежөм да ЦК-са шленялысөс вылө кандидатјасөс бөрјөм јылыс шудөмыс кычө, кодө оз нуждајтчы ВКП(б) ЦК вынсөдөмдн, подлежитөны ВКП(б) ЦК вынсөдөмлы. Ставсојузса конференцијалөн шудөмјасыс, кодјасөс вынсөдөма ВКП(б) ЦК-өн, лөдны објазателнөјдн став партијној организаціјајаслы;

ж) ЦК-са шленялыс, најөкө абу делегатјас местнөј организаціјајассан уполномөчитөм куза, участвуетөны Ставсојузса конференција ужјасын совешшательнөј гө-лөсө правөдн.

(Помсө вгздө 4-д листө.)

А. ЖДАНОВ јорт докладлөн тезисјас (пом)

V

Обкомјасса, горкомјасса, райкомјасса секретарјаслы да Краснөй Армијаса да Војенно-Морскөй Флотса политотделјасын начальникјаслы партијнөй стаж жылыс

17. Партијнөй работни јаслыс был кадрјас руковоашщөй партијнөй уж был выдвинөтөм куза колана условијас лөбөдөм могыс, уставлыс соответствующщөй параграфјас вежөмөн, лөбөдөни обкомјасса, кракомјасса, нацкомпартияјас ЦК-јасса секретарјаслы партијнөй стаж 12 во пыфди 5 воыс не ешажык, горкомјасса секретарјаслы 10 во пыфди 3 воыс не ешажык, райкомјасса секретарјаслы 7 во пыфди 3 воыс не ешажык да первичнөй партијнөй организација-
 јасса секретарјаслы да цех-торгјаслы, первој слушын 3 воыс не ешажык, а мөбдн 2 воыс не ешажык стаж пыфди, лөбөдн партијнөй стаж өти воыс не ешажык.
 Округјасса, флотјасса да армијаса политуправленијасын начальникјаслы лыдфыны обязательнөдөн 10 во са пыфди 5 во са партијнөй стаж, а дивизијајасса да бригадајасса политотделјасын начальникјаслы 6 во са пыфди 3 во са партијнөй стаж.

VI

Партијалөн крајевөй, областнөй, республиканскөй организацијајас жылыс

18. Установитны, мы обкомјасын, кракомјасын да нацкомпартияјасса ЦК-јасын должен лоны 4-5 секретар, сы лыдын первој секретар, мөд секретар, кадрјас куза секретар да пропаганда куза секретар.

VII

Партијалөн окружнөй организацијајас жылыс

19. Предоставитны окржнөй партијнөй организацијајаслы уставнөй правајас, ВКП(б)-лыс устав соответствующщөй положениједн содтөмөн.

VIII

Краснөй Армијаын да Војенно-Морскөй Флотын парторганизаціяјас жылыс

20. Војенно-Морскөй Флот куза Наркомат лөбөдөмкөд јитөдөн Краснөй Армијаын партијнөй организацијајас жылыс уставнөй положеније паскөдны сиз-жө Војенно-Морскөй Флотлөн парторганизаціяјас былө, установитөмөн, мы Војенно-Морскөй Флотлөн политическөй управленије уж алө ВКП(б) ЦК-са Војенно-Морскөй отдел правајас вылын.

IX

Первичнөй партијнөй организацијајас жылыс

21. Производственнөй предпријатиејасса, сы лыдын совхозјасса да колхозјасса первичнөй партијнөй организацијајаслыс роль, да предпријатие уж состојаније вөсна налыс кывкутөм кылөдөм могыс, сетны тајө организацијајаслы право контролируйтны предпријатиеса администрациялыс уж.
 Наркоматскөй партијнөй организацијајас, кодјас советскөй учрежденијеяс уж торја условијеяс вөсна, контроль функцияјасөн пользуйтчыны оз вермыны, објазанбө сигнализируютны учрежденијеяс ужын тырмытөмторјас жылыс, пасјавны Наркомат да сизө торја работникјас ужын тырмытөмторјас да ассыныс материалјас да соображенијеяс мөдөдавны ВКП(б) ЦК-ө да наркоматса руководителјаслы.
 Наркоматса партијнөй организацијајасса секретарјас вынсөдчысөбны ВКП(б) ЦК-өн.
 Наркомат централнөй апаратса став работник-

коммунистјас пырөны өти общенаркоматскөй партијнөй организацијаб.

22. Существоуютныс положеније вежөмөн первичнөй партијнөй организацијајасса выборнөй органјас во зө нымтыны не комитетјасөн, а бюројасөн (сещөм-тө партијнөй организација са бюро).

23. Первичнөй парторганизаціяјасса бюројас лөбөдчысөбны парторганизаціяјасын, көнјасын лыдфысөбны партијаса не ешажык 15 шленыс.

24. Партијаса шленјасөс одјонжык бытөм да коллективнөй вескөдлөм самөн воспитаетөм могыс, сетны право цеховдөй партијнөй организацијајаслы, көнјасын лыдфысөб партијаса не ешажык 15, но не унжык 100 шленыс, бөрјыны цеховдөй партијнөй организацијајасса бюро 3-сан 5 мортөз составын, а көнјасын лыдфысөб партијаса 100 шленыс унжык—5-сан 7 мортөз.

Мыј сещөм „Махајевщина“?

(ПРОДОЛЖЕНИЕ. Заводитчөмсө вичөд феврал 8-өд лунса номерыс)

Махајевщина идејнөја јитчис черносотенствокөд,—оправдываталис охотнорядскөй молодчикјасөс, кодјас нөйтлысны студентјасөс да рабочөйјасөс, воспевајтлыс погромшикјаслыс кровавөй подвигјас. Сылөн став сөмпатияјасыс вөліны „роч народ сојузыс“ хулиганјас да погромшикјасла дорын. Махајевщина азылыс черносотенствоын бунт „кисөм паскөма јөзлыс“, кодјас шыблалөны вөлі ас вывыныс „интелигенция ненавистнөй класслыс“ „нарт“. Махајевщина оправдыватисны черносотенец-погромшикјасөс, шуөмөн, мыј тајө-пө ем „образованнөй обществолыс“ паныд „ручнөй рабочөйјас“ протестлөн тырвыө лөбсалан форма і мыј рабочөйјаслы, бытөбө: „Оз ков нинөм мөд, кызи первој удобнөй случајын унжык бырөдны, унжык жугөдны пөјимөз сизө проклатөбө озырлунјасөб, кодјасөс нем чөж лөбөдан, кодјасөс нем чөж господа ставнас мырөфалөны“.

Петкөдлис-ө тајө погромнөй „идеологияс“ рабочөйјаслыс көт мыкө-мында настројенијасөб? Ферт, ез. Горкөй пресаын „Враги“ кодөс гижөма сизө-жө војасөб, рабочөй Левшин, кызи бытөбө махајевщинаслы вочавичөмөн, шуө:

„Сотны нинөм оз ков... мыјла сотны? Агным-жө мистрөбитим, і батјас мијан, і фөдјас... і друг—сотны!.. Ми сизі думаетам,—мы, вөчөма, сизө свјатөб“.

Рабочөй класс пыр зөвыжыд бережностөн да уважениједн относитчылыс культурнөй ценностјас динө да пыр сетлывлис коланабөс культураса труженикјаслы, трудовој интелигенциялы.

Но, позө-ө вообщисе лыдфыны интелигенцияөс „классөн“ да нөшта паныд сувтөдны сизөс рабочөй класслы?

„Интелигенция некөр ез вөв дај оз вермы лоны классөс,—сизө вөлі прослокабн, коді рекрутирујтө ассыс шленјасөб обществоса став классјас пөвсыс... Но көт кызи сизө ез рекрутирутчы да көт кушөм характер сизө ез кут, интелигенция век-жө ем прослојка, а абу класс“ (Сталин).

Социализмлөн победа, коді бырөдө паразитическөй классјасөс, бырөдө мортөс мортөн експлоатирујтөм, нуөдө умственнөй уж да физическөй уж костын торјалөм бырөдөмө, чужтө был интелигенцияөс.

„Важ кадө,—шулис Сталин јорт Советјаслөн Презвычайнөй VIII-өд ставсојузса сјезд вылын докладын,—интелигенция ассыс шленјасөб рекрутирујтис дворана пөвсыс, буржуазия пөвсыс, мыкө мында крестана мыкөс да сөмын медса еша рабочөйјас пө-

сыс. Мијан советскөй кадө интелигенция рекрутирујтө ассыс шленјасөб медсаөс рабочөйјас да крестана пөвсыс“.

Махајскіөн возглавитлөм карликөвөй реакционнөй теченијелөн ез вөв некушөм влијаније паскыд массајас былө да регыд кусис. Махајскіөлөн да сизө нач өти последовател Је. Лозинскіөлөн демагогическөй фразерство былө вичөдтөг, кодјас утверждајтлысны, мыј најө сулалөны „крајнеј левөй фланг вылын“ да проповедујтисны „истинно-пролетарскөй социализм“, махајевщина лишитчөма вөлі кушөм-мөбө вужјасыс революционнөй дөвијенијеын. Смехотвориөбөс да жалкө-жөс вөліны буржуазинөй пасакајаслөн зилөмјасыс өткофавны махајевщинаөс маркөзмкөд. Лозунг „Долой интеллигенцию!“ чужис ез рабочөйраджасын, ез рабочөй класс вөв махајевщиналы питателнөй средаөн,—сизө вөлі карса голытба феклассированнөй элементјаслөн, лечысөм, феморализујтчөм лымпен-пролетарияслөн, уголовнөй пыдөс подонокјаслөн идеологияөн. Сы вөсна сещөм кыныда да прөстөја—анархизмса хулиганствоөз өти воскол!—махајевщина овмөдчис роч черносотенствокөд.

Ны өти господствуютныс класс оз вермы овны аслас собственнөй интелигенцияјатөг. І Ленинлөн—Сталинлөн партија, пролетариат диктатуралыс победа дастөмөн, пыр нуөдис чорыд тыш махајевщиналөн медса і чөт пөкөдчөмјаскөд. „Что делать?“ аслас гениалнөй трудын Ленин төдчөдлис, мыј революционнөй маркөистскөй партијаса шленјас пөвсын „должен зикөз вустыссыны рабочөйјаслөн да интелигентјаслөн быдсама торјалөм“. Секі-жө—1902 воын Ленин гижлис:

„Онија кадса обществолөн кызи і став мукөб классјас, пролетариат не сөмын вырабатываетө ассыс собственнөй интелигенция, но і бостө сиз-жө сы дор сулалысјасөс став і быдсама образованнөй јөзјас лыдыс“ (V т., 154 листбок).

„С.д. организацијајасын рабочөйјас да интеллигентјас костын отношениијас жылыс резолюция проектын“ партијалөн III-өд сјезд вылын Ленин решителнөја осуждајтис „нөшта экономизм кадсан заводитчөм зилөмјас көзны вражда да недоверие партијаса шленјас—рабочөйјас да интеллигентјас костын“ (VII т., 283 листбок).

1919 воын, буржуазинөй интеллигенциялөн дыркадса саботаж былө вичөдтөг, Ленин гижлис:

„Мі-кө ескө „натравливалитим“ „интелигенция“ вы-

лө, мијанөс следуютныс ескөсыс өшөдны“ (XXIV т., 186 листбок).

Төдса, кушөм решителнө тыш нуөдис партија „спөнеједствокөд“. 1931 воын буржуазинөй интелигенциялөн вредителскөй верхушкө вылын шахтинскөй процес бөрын пыр-жө, Сталин јор хожајственникјас совещаније вылын сувтөдис мөдөмөбдыскөд взаимнөја јитчөкык мог: лөбөдны ассыныс собственнөй производственнө-технической интеллигенция да:

„...Важны отношении важ школаса инженерно-технической вынјас динө петкөдлыны на динө унжык вынманые да төждө лун, смелжыка кыскыны најөс ужө...“

1934 воын англискөй писател Уеллскөд беседаын Сталин јорт удовлетворениједн пасјис, мыј „мијан-технической интеллигенция сувтис был стројлы активнөја отсасан туј былө. Он сылөн медбур јукөныс—социалистическөй общество стрөитөмын первој раджас“.

Сизө кадсан партија шөдөдис был зөвыжыд успејас. Социализм пырис советскөй стројлөн став щөлјасөб, „артмис вогтө азынвлитөм пышкөдса моральнөй ө политическөй өтувјалун на рөдлөн, социалистическөй обществолөн моральнөй да политическөй өтувјалун (Молотов). Качество боксан мөдногабн лоис советскөй интеллигенция. Сылыс облыкө тырвыө јасностөн гижөма „ВКП(б) исторіяын“.

„Вежөс і СССР са интеллигенция. Кызыннас сизө лоис зик выл интеллигенцияөн. Унжыкнас сизө петис рабочөй да крестанскөй средаын. Сизө служитө оз капитализмлы, кызи важ интеллигенция, а социализмлы. Интеллигенция лоис социалистическөй обществоса равноправнөй шленөн. Тајө интеллигенцияс өтщөщө рабочөйјаскөд да крестанскөд стрөитө выл, социалистическөй обществос. Тајө—интеллигенциялөн был тип, коді служитө народлы да мөздөма быдсама експлуатацияс. Тащөм интеллигенциясөс ез төдлы нөшта человечестволөн исторія.

Тащөм ногөн, вустысөбны СССР-са ужалыс јөз костын классовөй гранјас бырө важ классовөй исклучителност“.

Советскөй высшөй школа бни быд во лөзө 100 сурөспецалистөз рабочөйјас пөвсыс да рабочөйјаслыс чөлафөс, колхозникјас пөвсыс да колхозникјаслыс чөлафөс, советскөй интеллигенция пөвсыс да налыс чөлафөс.

(Помыс лөб локтан №-ын)
 Ответственнөй редактор
 —А. ВОКУЈЕВ

ЛЕДЗ
 № 14
 ВКІ
 І.
 (1933
 пешн
 тын
 мөд
 нөй
 чатө
 сплө
 тырв
 јасөб
 төс
 да
 татө
 танө
 төма
 луци
 заве
 колл
 нөй
 с
 мис.
 вын
 муні
 цали
 лыс
 закр
 Конс
 Пр
 выд
 јас
 стро
 ческ
 коог
 соб
 ка
 98,7
 став
 јасл
 соци
 тис
 стви
 рөд
 лен
 кузы
 прө
 вөй
 хози
 нөй
 98,7
 куэ
 С
 соц
 ка
 общ
 стр
 цали
 лыс
 шщ
 вөв
 лен
 чөв
 ств
 кус
 чөв
 пен
 прө
 кн
 лөв
 вөв